

I. А. ЮР'ЄВА

ДІАГНОСТИКА ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті розглядаються податкові ризики як один із ключових факторів, що впливають на фінансово-економічну безпеку підприємств. Описані основні категорії та поняття, пов'язані з податковими ризиками, зокрема причини їх виникнення та можливі наслідки для бізнесу. Аналізуються зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на податкові ризики в сучасних умовах, включаючи зміни в податковому законодавстві, макроекономічну нестабільність, недосконале податкове планування та цифровізацію. Визначено необхідність розробки ефективних методів діагностики та управління податковими ризиками з метою мінімізації фінансових втрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Описано підходи до оцінки ризиків, включаючи фінансовий аналіз, оцінку податкових зобов'язань та виникнення кризових ситуацій, приділена розробці ефективних стратегій податкового планування для мінімізації негативних наслідків та підвищення фінансової стабільності підприємства. Запропоновані методи є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.

Ключові слова: податкові ризики; підходи; ефективність; моделі; типи; фінансові ризики; кризовий стан; податкове планування; фінансовий аналіз; управління ризиками; економічна нестабільність; фінансова стабільність; податкові зобов'язання; управлінські рішення; оцінка ризиків; методи діагностики; мінімізація ризиків; антикризове управління; підприємство

I. YURYEVA

DIAGNOSTICS OF TAX RISKS AS A TOOL FOR ENSURING FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY

The article examines tax risks as a key factor influencing the financial and economic security of enterprises. It defines the main categories and concepts related to tax risks, including their causes and potential consequences for businesses. The analysis focuses on both external and internal factors affecting tax risks in contemporary conditions, such as changes in tax legislation, macroeconomic instability, inadequate tax planning, and digitalization. The necessity for developing effective methods for diagnosing and managing tax risks is emphasized to minimize financial losses and enhance the competitiveness of enterprises. The findings highlight the importance of continuous monitoring and adaptation to evolving tax environments to ensure compliance and stability. The article describes approaches to risk assessment, including financial analysis, assessment of tax liabilities and crises, and focuses on the development of effective tax planning strategies to minimize negative consequences and increase the financial stability of the enterprise. The proposed methods are an important tool for making managerial decisions under conditions of uncertainty.

Keywords: tax risks; approaches; effectiveness; models; types; financial risks; crisis state; tax planning; financial analysis; risk management; economic instability; financial stability; tax liabilities; managerial decisions; risk assessment; diagnostic methods; risk minimization; crisis management;

Вступ. Діагностика податкових ризиків є важливим елементом загальної системи фінансово-економічної безпеки на підприємствах, а їх своєчасне виявлення і оцінка дозволяє мінімізувати негативний вплив на фінансові результати та загальну економічну безпеку організації.

Актуальність діагностики податкових ризиків також визначається зростаючою складністю податкового законодавства та частими його змінами, що вимагає від підприємств не лише забезпечення відповідності нормативно-правовим актам, але й розуміння можливих наслідків ухвалених рішень. Крім того, податкові ризики можуть негативно впливати на репутацію компанії, її фінансову стабільність та загальну конкурентоспроможність.

Постановка завдання. Аналіз теми "Діагностика податкових ризиків як інструмент аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки" потребує чіткого окреслення питань дослідження та визначення напрямків подальшого аналізу.

Основною дослідження є розробка науково-методичних підходів до діагностики податкових ризиків і оцінки їх впливу на фінансово-економічну безпеку підприємств. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити низку взаємопов'язаних завдань: аналіз сутності податкових ризиків: визначити ключові поняття і категорії, пов'язані з податковими ризиками, дослідити їх причини та наслідки для підприємств. Особливу увагу приділити чинникам, що впливають на

виникнення податкових ризиків у сучасних умовах. Огляд існуючих методів діагностики податкових ризиків: проаналізувати методи та підходи, які використовуються для оцінки податкових ризиків у наукових дослідженнях та на практиці. Виявити їхні переваги та недоліки, а також доцільність їх застосування у різних секторах економіки. При розробці системи діагностики податкових ризиків запропонувати ефективну систему діагностики податкових ризиків, що включає інструменти оцінки, моніторингу та прогнозування можливих негативних наслідків для підприємства. При оцінці впливу податкових ризиків на фінансово-економічну безпеку дослідити, яким чином податкові ризики впливають на фінансову стабільність підприємства та загальний рівень його економічної безпеки. Розробити механізми мінімізації негативного впливу податкових ризиків. При рекомендаціях щодо управління податковими ризиками сформулювати практичні рекомендації для підприємств щодо ефективного управління податковими ризиками та забезпечення їхньої фінансово-економічної безпеки, зокрема через податкове планування та підвищення ефективності внутрішніх контролів. Таким чином, завдання дослідження полягає не лише в аналізі теоретичних підходів до діагностики податкових ризиків, але й у розробці практичних рекомендацій для підприємств щодо мінімізації ризиків у контексті забезпечення їх фінансової стійкості та економічної безпеки.

Аналіз стану питання. Стан висвітлення проблеми діагностики податкових ризиків є важливим аспектом у наукових дослідженнях та практиці управління фінансово-економічною безпекою. Значну увагу цій проблематиці приділяють як вітчизняні вчені: Вовчак О.Д., Белоусова М.В., Бойко А., Подік І.І., так і зарубіжні науковці: Clausing, K. A., Griffith R, Slemrod J., Alm J., Torgler B., Michael P. Devereux, Kimberly A. Основні напрямки досліджень включають аналіз податкових ризиків на макро - та мікрорівнях, методи їх оцінки та управління, а також розробку інструментів для зменшення негативного впливу на фінансову стабільність підприємств, методом оцінки фінансових та податкових ризиків підприємств в умовах мінливого законодавства. Ці роботи висвітлюють різні аспекти податкових ризиків і фінансово-економічної безпеки як на рівні підприємств, так і в контексті національних економік

Існуючі методи розв'язання задачі.

Існуючі методи розв'язання задачі діагностики податкових ризиків базуються на різних підходах і інструментах, які дозволяють виявляти, оцінювати та мінімізувати податкові ризики підприємств. Розглянемо основні методи, що використовуються для цього. Класичні підходи до аналізу податкових ризиків включають фінансовий аналіз, який застосовується для оцінки податкового навантаження підприємства та визначення його відповідності загальним фінансовим результатам. Важливим аспектом є аналіз фінансових показників, які можуть свідчити про потенційні податкові ризики, такі як непропорційно високі чи низькі показники прибутковості або обсягів продажів. Аудиторський аналіз розкриває особливості внутрішнього і зовнішнього аудиту, що дозволяє виявляти податкові ризики шляхом перевірки дотримання податкового законодавства, виявлення податкових порушень і перевірки обґрунтованості податкових нарахувань. Це класичний метод оцінки податкових ризиків, який використовується для оцінки як фінансових, так і правових аспектів. Економіко-математичне моделювання виокремлює моделі оцінки ризиків на основі ймовірностей з діагностикою податкових ризиків, може включати ймовірнісні моделі для оцінки ризиків на основі історичних даних та прогнозів майбутніх змін у податковому середовищі. Цей підхід дозволяє розраховувати ймовірність виникнення податкових ризиків у майбутньому. Кореляційний аналіз використовується для виявлення взаємозв'язку між різними факторами, які впливають на податкові ризики. Наприклад, кореляційний аналіз може показати, як зміни у фінансових показниках компанії або макроекономічних умовах впливають на податкове навантаження. Моделі фінансового прогнозування - ці моделі використовуються для оцінки впливу податкових рішень на майбутні фінансові результати підприємства. Вони допомагають виявляти потенційні ризики на ранніх етапах та коригувати стратегії управління фінансами. Інформаційні системи та технології, ERP-системи (Enterprise Resource Planning). Багато підприємств використовують ERP-системи, які інтегрують функції фінансового обліку та управління податками. Такі

системи автоматично генерують звіти про податкові ризики та допомагають моніторити податкові операції в режимі реального часу. Інструменти бізнес-аналітики (Business Intelligence) такі сучасні системи бізнес-аналітики, які дозволяють інтегрувати податкові дані з іншими фінансовими та операційними показниками, що сприяє побудові комплексної картини податкових ризиків підприємства та їх аналізу. Методи податкового планування, оптимізація податкового навантаження. Податкове планування є важливим інструментом для мінімізації податкових ризиків. Воно передбачає розробку стратегії, яка дозволяє підприємству законним чином мінімізувати податкові зобов'язання та уникати ризиків порушення податкового законодавства. Трансфертне ціноутворення використовується міжнародними компаніями, важливим аспектом є правильне встановлення трансфертних цін, щоб уникнути ризиків ухилення від податків та уникнути штрафних санкцій з боку податкових органів. Юридичні та нормативні методи передбачають податковий аудит і комплаєнс. Регулярний податковий аудит, дотримання податкового комплаєнсу (відповідність законодавчим нормам) допомагає знизити ризики через впровадження чітких правил податкового обліку, моніторинг змін у законодавстві та своєчасне оновлення податкових процедур. Оцінка ризиків на основі аналізу податкового законодавства з вивченням змін у законодавстві, зокрема нових податкових ініціатив, дозволяє підприємствам підготуватися до нових ризиків і уникнути штрафів за недотримання законодавчих норм. Поведенкові моделі ризику обумовлюють дослідження поведінкових факторів, які впливають на платників податків та керівництво підприємства, дозволяють враховувати суб'єктивні фактори, що можуть призвести до податкових порушень або неправильних рішень щодо оподаткування.

Наявні методи діагностики податкових ризиків дозволяють поєднувати фінансовий, правовий, математичний та інформаційний підходи. Однак, ефективність їх застосування залежить від специфіки діяльності підприємства, галузевих умов та рівня інтеграції систем управління ризиками в загальну фінансово-економічну стратегію організації.

Мета роботи. Метою наукового дослідження є аналіз методів діагностики податкових ризиків та визначення їх ролі у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства. Увага приділяється аналізу чинників, що впливають на податкові ризики, та розробці рекомендацій щодо їх ефективного управління.

Постановка задачі. В аналізі питання передбачається визначення конкретних наукових і практичних проблем, які необхідно вирішити для досягнення цілей дослідження. Задачі включають аналіз теоретичних основ виявлення податкових ризиків, їх діагностики, а також опрацювання аналітичного інструментарію фінансово-економічної безпеки.

Результати дослідження. У наукових працях, присвячених податковим ризикам, виділяються кілька

ключових підходів. Одним із них є ризик-орієнтований підхід, який полягає в попередній оцінці потенційних податкових загроз та розробці превентивних заходів для їх нейтралізації. Такі дослідження зосереджені на аналізі чинників, що впливають на ризик виникнення податкових порушень, та формуванні аналітичних інструментів для їх виявлення. Значна кількість досліджень також присвячена проблемі оптимізації податкового навантаження, яка тісно пов'язана з діагностикою податкових ризиків. Серед них є роботи, що розглядають можливості використання податкового планування для зменшення ризиків та підвищення фінансової стійкості підприємств.

Зарубіжні дослідження приділяють увагу розробці моделей кількісної оцінки податкових ризиків із використанням методів економіко-математичного моделювання, а також впровадженню інформаційних технологій у процес управління податковими ризиками. Ефективна діагностика податкових ризиків та фінансово-економічної безпеки є широко досліджуваною, і як вітчизняні, так і зарубіжні науковці зробили вагомий внесок у її розвиток.

Провідні українські вчені, такі, як Вовчак О.Д. займається дослідженням податкових ризиків і фінансової безпеки підприємств в умовах змінного податкового законодавства. У своїх роботах Вовчак О.Д. аналізує економічні ризики та механізми їх мінімізації в умовах нестабільної економіки. Белоусова М.В. – досліджує проблеми діагностики податкових ризиків в українських реаліях, пропонує інноваційні підходи до оцінки і управління податковими загрозами. Її роботи містять практичні рекомендації щодо податкового планування для зниження ризиків. Бойко А. – відомий своїми дослідженнями у сфері податкового контролю та управління податковими ризиками на рівні підприємств і держави. Він також розробляє методологічні засади для підвищення ефективності фінансово-економічної безпеки через аналіз ризиків. Подік І.І. – вивчає фінансові ризики підприємств, зокрема податкові, та пропонує аналітичні інструменти для їх моніторингу. Особливу увагу приділяє питанням адаптації іноземного досвіду до українських умов. Провідний західний вчений Joel Slemrod – один з провідних дослідників у сфері податкової політики та економіки. Його роботи часто фокусуються на податкових ризиках, уникненні сплати податків та наслідках цього для економічної безпеки держав. James Alm – відомий дослідженнями щодо податкової відповідальності та ризиків ухилення від сплати податків. Його роботи часто аналізують поведінкові аспекти платників податків і те, як їхні дії впливають на стабільність податкової системи. Michael P. Devereux – один із ключових дослідників в області корпоративного оподаткування. Його наукові праці стосуються економічних наслідків податкових рішень корпорацій та пов'язаних із ними ризиків для економіки. Kimberly A. Clausing – спеціалізується на транснаціональних податкових питаннях, зокрема трансфертному ціноутворенні та податковому ухиленні глобальних корпорацій. Вона досліджує, як податкові ризики великих компаній можуть впливати на фінансову стабільність країн. Дослідження цих учених

значною мірою сприяли розвитку методів діагностики податкових ризиків і поліпшенню систем управління фінансово-економічною безпекою на підприємствах. Проте, попри значний науковий інтерес до проблеми, залишається необхідність подальших досліджень для адаптації існуючих моделей та методів до умов національних економік, особливо з урахуванням специфіки українського податкового законодавства та сучасних викликів фінансово-економічної безпеки.

У аналітичних спостереженнях важливо визначити ключові поняття та категорії, пов'язані з податковими ризиками, а також дослідити їхні причини та наслідки для підприємств. У цьому контексті необхідно розглянути основні поняття та аналізувати, як податкові ризики впливають на фінансово-економічну стабільність підприємств у сучасних умовах.

Визначення ключових понять і категорій визначають понятійний апарат дослідження. Податкові ризики – це ймовірність виникнення несприятливих подій для підприємства, пов'язаних з порушенням податкового законодавства, неправильним розрахунком податків або неналежним виконанням податкових зобов'язань, що може призвести до фінансових втрат у вигляді штрафів, пені або інших санкцій з боку податкових органів. Фінансово-економічна безпека підприємства – це стан захищеності підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз, зокрема податкових ризиків, які можуть негативно вплинути на його фінансову стабільність та довгострокову життєздатність. Податковий комплаєнс – це відповідність діяльності підприємства вимогам податкового законодавства. Невідповідність податковим нормам може бути джерелом податкових ризиків.

Наведемо причини виникнення податкових ризиків. Податкові ризики можуть виникати через різні фактори, які можна розподілити на кілька груп: зовнішні фактори зі змінами в податковому законодавстві, тому що постійні зміни в законодавстві, нові вимоги до оподаткування або введення нових податків створюють ризики для підприємств, які можуть не встигати адаптуватися до нових правил. Нестабільність макроекономічного середовища полягає у економічній нестабільності, інфляційних процесах та валютних коливаннях, які можуть впливати на податкове навантаження підприємства, що підвищує податкові ризики. Ризикова діяльність податкових органів відтворюється в частих та непередбачуваних податкових перевірках, змінах в адміністративних процедурах та застосуванні непрозорих методів контролю можуть спричинити додаткові ризики. Внутрішні фактори, такі, як невідповідна організація податкового обліку. Недоліки в організації податкового обліку або невчасне внесення змін до фінансової звітності можуть спричинити неправомірне нарахування податкових зобов'язань. Недостатня кваліфікація персоналу, невміння або недостатні знання персоналу щодо оподаткування можуть призвести до помилок в розрахунках податків. Неправильне податкове планування, неввірно обрані стратегії податкового планування можуть стати джерелом ризиків, зокрема, якщо компанія

використовує агресивні схеми оптимізації податків, що може спричинити санкції. Податкові ризики можуть мати серйозні наслідки для фінансового стану підприємства, зокрема: фінансові втрати - підприємства можуть стикнутися зі значними штрафами та пенею за неправильне подання податкових декларацій або несплату податків. Зменшення ліквідності через виникнення податкових санкцій може знизити ліквідність підприємства, що ускладнює його можливість виконувати зобов'язання перед контрагентами та кредиторами. Погіршення репутації при виявленні порушень у податковій звітності теж може негативно вплинути на репутацію підприємства, що може призвести до втрати довіри з боку інвесторів, партнерів та клієнтів. Загроза подальшої діяльності у випадку суттєвих фінансових санкцій або частих податкових перевірок, коли підприємство може втратити стабільність і опинитися на межі банкрутства.

Чинники, що впливають на виникнення податкових ризиків у сучасних умовах із використанням інновацій та цифровізації. У сучасних умовах дедалі більше підприємств впроваджують інноваційні технології для ведення податкового обліку та управління. Хоча це може підвищити ефективність податкових процесів, водночас це створює нові ризики, пов'язані з кібербезпекою та помилками у програмному забезпеченні. Глобалізація бізнесу, де міжнародні підприємства стикаються з податковими ризиками через різницю в податковому законодавстві в різних країнах, зокрема щодо трансфертного ціноутворення та подвійного оподаткування. Політична та економічна нестабільність створює у сучасних умовах політичну невизначеність, економічні коливання можуть підвищити податкові ризики через часті зміни в податкових правилах або надмірному адміністративному контролі з боку податкових органів. Екологічні та соціальні ініціативи створюють зростання екологічних вимог і соціальної відповідальності бізнесу і також впливають на податкові ризики, оскільки уряди все частіше використовують податкові інструменти для регулювання екологічної поведінки підприємств. Другим завданням є дослідження чинників, що впливають на виникнення податкових ризиків у сучасних умовах, є складними та різноманітними, оскільки вони залежать як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів. Розглянемо основні групи чинників, що мають найбільший вплив на податкові ризики для підприємств. Визначемо зовнішні чинники, такі, як зміни в податковому законодавстві. Постійні зміни в податкових нормах і правилах є одним із найбільш важливих факторів, які спричиняють податкові ризики. Нові закони або поправки до існуючих можуть бути введені без достатнього часу для адаптації, що призводить до порушень через неповне або неправильне розуміння нових вимог. Наслідками цього є ризики неправильного нарахування податкових зобов'язань, штрафи та санкції за невиконання нових норм. Політичні зміни, економічні кризи або нестабільність в окремих країнах чи регіонах можуть впливати на податкове навантаження та

створювати додаткові ризики для підприємств з наслідками, які обумовлюють часті зміни в податковій політиці або впровадження тимчасових податкових заходів (підвищення ставок податків, введення нових зборів) можуть призвести до фінансової нестабільності підприємств. Міжнародне оподаткування та глобалізація утворюють компанії, що ведуть бізнес на міжнародному рівні, стикаються з різними податковими режимами в різних країнах, що може ускладнити дотримання податкового законодавства. Внаслідок цього з'являються ризики, пов'язані з трансфертним ціноутворенням, подвійним оподаткуванням, змінами у міжнародних податкових угодах, а також новими правилами BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Нестабільність макроекономічного середовища, економічні коливання, інфляція, зміни валютних курсів та інші макроекономічні фактори можуть створювати непередбачувані податкові навантаження на підприємства. Це провокує ризики, пов'язані з недооцінкою або переоцінкою податкових зобов'язань, що виникають через коливання обмінних курсів, нестабільні ціни на товари та інші економічні фактори. Методи роботи податкових органів, частота перевірок, контроль за дотриманням податкового законодавства можуть суттєво впливати на рівень податкових ризиків. Внаслідок цього ризики виникнення претензій зі сторони податкових органів через часті перевірки або використання непрозорих методів аудиту. Внутрішніми чинниками слугує недостатня організація податкового обліку. Проблеми з веденням податкового обліку, неефективна система внутрішнього контролю або використання застарілих методів обліку можуть призвести до помилок у розрахунку податкових зобов'язань. Наслідком чого є неправильне нарахування податків, затримки у сплаті податків, санкції за помилки в податкових деклараціях. Низький рівень кваліфікації персоналу, недостатній рівень підготовки співробітників у сфері оподаткування може бути джерелом податкових ризиків. Якщо працівники не мають необхідних знань про податкові норми, вони можуть робити помилки в процесі обліку або не реагувати на зміни в законодавстві, це обумовлює помилки в розрахунках, неправильне тлумачення податкових норм, несвоєчасне подання податкових декларацій. Неадекватне податкове планування, неправильно побудована стратегія податкового планування може призвести до податкових ризиків, особливо якщо підприємство використовує агресивні схеми оптимізації податків, що може бути розцінено як ухилення від сплати податків із за цього підвищується ймовірність податкових перевірок і накладення санкцій, фінансові втрати та погіршення репутації. Впровадження нових інформаційних технологій у процес податкового обліку та звітності може знижувати ризики, але водночас створювати нові виклики. Недосконалість програмного забезпечення або помилки в автоматизованих системах можуть призвести до неточностей у податкових розрахунках. З'являються кібербезпекові ризики, помилки в обчисленнях, збої в автоматизованих системах обліку. Фінансова нестабільність підприємства, проблеми з

ліквідністю або нестабільні фінансові потоки можуть стати джерелом податкових ризиків, оскільки підприємство може мати труднощі зі своєчасною сплатою податкових зобов'язань, а це спричиняє відтермінування платежів, штрафи за прострочення, збільшення податкового боргу. Іншими чинниками слугують соціальні та екологічні вимоги. Зростання уваги до екологічної відповідальності та соціальних ініціатив бізнесу впливає на податкові політики держав, що впроваджують нові екологічні податки або стимули для бізнесу, які можуть створювати нові податкові ризики. Наслідками є невиконання вимог екологічного законодавства може призводити до штрафів і додаткових податкових зобов'язань.

Висновки. Отже, основними джерелами податкових ризиків є зміни в податковому законодавстві, макроекономічна нестабільність, політичні чинники, а також внутрішні проблеми підприємств, такі як неефективне податкове планування, недостатня кваліфікація персоналу та недоліки в системах обліку. У сучасних умовах податкові ризики становлять значну загрозу для стабільності та життєздатності бізнесу. Вони можуть призвести до фінансових втрат, погіршення репутації підприємства та зменшення його конкурентоспроможності. Визначення ключових понять і категорій, пов'язаних з податковими ризиками, дозволяє глибше зрозуміти їхню природу та механізми впливу на підприємства. Підприємства повинні здійснювати регулярний моніторинг змін у податковому середовищі та впроваджувати сучасні інструменти для управління ризиками, що дозволить зменшити ймовірність податкових санкцій та фінансових втрат. У сучасних умовах податкові ризики значно підсилюються змінами у глобальному економічному середовищі, цифровізацією бізнес-процесів та змінами у законодавстві, що вимагає від підприємств постійного моніторингу ризиків та адаптації своїх податкових стратегій. Підприємства у сучасних умовах стикаються з великою кількістю зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливають на виникнення податкових ризиків. Ефективне управління податковими ризиками вимагає постійного моніторингу змін у законодавстві, впровадження сучасних технологій та підвищення кваліфікації персоналу. Для мінімізації податкових ризиків підприємствам необхідно вдосконалювати системи податкового обліку, покращувати кваліфікацію працівників та запроваджувати стратегії податкового комплаєнсу, що відповідають сучасним вимогам законодавства. Таким чином, ефективна діагностика та управління податковими ризиками є необхідними для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Список літератури

1. *Податковий кодекс України* від 02.12.10 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Вовчак О. Д. Податкові ризики у системі управління економічною безпекою / О. Д. Вовчак // *Фінанси України*. – 2008. – № 11. – С. 41–47.
3. Подік І.І., Гончаров Ю.В. *Податкова складова економічної безпеки України : монографія*. Київ : Інтерсервіс, 2017. 210 с.
4. Boiko A., Roenko V. Risk assessment of using insurance companies in suspicious transactions. *Economic Annals* – XXI (Scopus та ін.). 2014. № 11–12. P. 73–76
5. Boiko A., Samusevych I. The role of tax competition between the countries of the world and the features of determining the main tax competitors of Ukraine among the European countries. *Financial Markets, Institutions and Risks* (2017. Vol. 1 (1). P. 72–79
6. Пожар Є.П. Аналіз фінансових ризиків та методи їх нейтралізації на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 387–391.
7. Белоусова С.В. Механізм управління фінансовими ризиками промислових підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3 (19). С. 277–293.
8. Slemrod, Joel. 2019. Tax Compliance and Enforcement. *Journal of Economic Literature*, 57 (4): 904–54. DOI: 10.1257/jel.20181437
9. Collier, R., Devereux, M. P., & Vella, J. (2021). Comparing proposals to tax some profit in the market country. *World Tax Journal*, 13(3), 405–439.
10. Cockfield, A. J. (2020). Tax wars: How to end conflict over taxing global digital commerce. *Berkley Business Law Journal*, 17(2), 347–396. <https://doi.org/10.15779/Z38H70815H>

References (transliterated)

1. *Podatkovyi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine] vid 02.12.10 r. № 2755-VI [Elektronnyi resurs] – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Vovchak O. D. Podatkovi ryzyky u systemi upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu [Tax risks in the economic security management system] / O. D. Vovchak // *Finansy Ukrainy* [Finances of Ukraine]. – 2008. – no 11. – pp 41–47
3. Podik I.I., Honcharov Yu.V. *Podatkova skladova ekonomichnoi bezpeky Ukrainy : monohrafiia* [Tax component of economic security of Ukraine: monograph]. Kiev : Interservis, 2017. 210 p.
4. Boiko A., Roenko V. Risk assessment of using insurance companies in suspicious transactions. *Economic Annals* – XXI (Scopus та ін.). 2014. No 11–12. pp. 73–76
5. Boiko A., Samusevych I. The role of tax competition between the countries of the world and the features of determining the main tax competitors of Ukraine among the European countries. *Financial Markets, Institutions and Risks* (2017. Vol. 1 (1). pp. 72–79
6. Pozhar Ye.P. Analiz finansovykh ryzykiv ta metody ikh neytralizatsii na pidpriemstvi [Analysis of financial risks and methods of their neutralization at the enterprise]. *Infrastruktura rynku* [Market infrastructure]. 2020. Issue 43. pp. 387–391
7. Bielousova S.V. Mekhanizm upravlinnia finansovymy ryzykamy promyslovykh pidpriemstv [Mechanism of financial risk management of industrial enterprises]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia* [Problems and prospects of economics and management]. 2019. no 3 (19). pp. 277–293
8. Slemrod, Joel. 2019. Tax Compliance and Enforcement. *Journal of Economic Literature*, 57 (4): 904–54. DOI: 10.1257/jel.20181437
9. Collier, R., Devereux, M. P., & Vella, J. (2021). Comparing proposals to tax some profit in the market country. *World Tax Journal*, 13(3), 405–439.
10. Cockfield, A. J. (2020). Tax wars: How to end conflict over taxing global digital commerce. *Berkley Business Law Journal*, 17(2), 347–396. <https://doi.org/10.15779/Z38H70815H>

Надійшла (received) 12.11.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Юр'єва Ірина Анатоліївна (Yurueva Irina) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри обліку і фінансів; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8159-7763>; Iryna.Yurueva@khi.edu.ua